

Dierrechten

Inspectieresultaten 2020

Met de voorliggende factsheet wordt inzicht gegeven in de resultaten van de inspecties in het kader van het productierechtenstelsel voor varkens en pluimvee, uitgevoerd in het jaar 2020.

Wettelijk kader

De mestwetgeving kent sinds de jaren '80 van de vorige eeuw een systeem van productierechten voor varkens en pluimvee, waarmee per bedrijf de omvang van de veestapel – en daarmee de omvang van de mestproductie – wordt begrensd. In de Europese Nitraatrichtlijn zijn afspraken vastgelegd over de bescherming van grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging door nitraat uit agrarische bronnen. Deze richtlijn verplicht lidstaten het stikstofgebruik via dierlijke mest te beperken tot maximaal 170 kg per hectare per jaar. De Europese Commissie heeft aan Nederland hiervoor derogatie verleend. Aan deze derogatie is de voorwaarde verbonden dat de mestproductie in Nederland – in termen van stikstof en fosfaat – het niveau van 2002 niet mag overstijgen, het zogenoemde mestproductieplafond.

De dierrechten, ook wel productierechten genoemd, voor varkens en pluimvee moeten hieraan bijdragen.

Dierrechten inspecties

In 2020 zijn de inspecties op zowel varkens- als pluimveebedrijven uitgevoerd. Tijdens deze inspecties wordt administratief en fysiek gecontroleerd of de veehouder op zijn bedrijf niet meer varkens of pluimvee heeft gehouden dan respectievelijk het op bedrijf rustende varkens- of pluimveerecht. In 2020 is de inzet bij dierrechten voornamelijk geweest op varkensbedrijven.

Methode

De controles op dierrechten kunnen na afloop van een kalenderjaar worden uitgevoerd. Pas dan is bekend hoeveel dieren er daadwerkelijk gemiddeld in een kalenderjaar zijn gehouden.

In het kader van risicogericht handhaven worden bedrijven geselecteerd waarbij vermoedelijk sprake was van een overschrijding van het varkens- of pluimveerecht. Mede op basis van deze selecties zijn op 23 varkensbedrijven en één pluimveebedrijf inspecties op de dierrechten uitgevoerd over de jaren 2018 en 2019.

Naast deze inspecties zijn op 2 pluimveebedrijven inspecties uitgevoerd in het kader van een door RVO opgelegd 'dagplafond'. Bij een dagplafond mag op enig moment in een kalenderjaar niet meer dieren worden gehouden dan een door de minister bepaald aantal.

Resultaten

De resultaten van de in totaal 26 geïnspecteerde bedrijven zijn hierna opgesplitst in de resultaten van de 24 selecte controles en de 2 dagplafondcontroles.

Resultaten selecte controles dierrechten

Van de 23 geselecteerde varkensbedrijven waar een inspectie is uitgevoerd, bleken 10 bedrijven over voldoende varkensrechten te beschikken. Gelet op het feit dat deze bedrijven uit een

risicoselectie naar voren zijn gekomen, verklaart dat op 13 bedrijven (56%) een overtreding in het kader van dierrechten is vastgesteld. Hier wordt uitdrukkelijk bij vermeld, dat dit niet het naleefbeeld is van de dierrechten op varkensbedrijven. Dit cijfer mag dan ook niet geëxtrapoleerd worden op de totale doelgroep van varkensbedrijven.

Op het gecontroleerde pluimveebedrijf is een overschrijding vastgesteld ten aanzien van het pluimveerecht.

In onderstaande tabel 1 is een nadere specificatie gemaakt van de controleresultaten.

selecte bedrijven	totaal	akkoord	niet akkoord
Varkens	23	10	13
Pluimvee	1	-	1
Totaal	24	10	14

Tabel 1,: resultaten dierrechtencontroles, geselecteerde bedrijven (peildatum 2 mei 2021)

Op veel bedrijven wordt de inspectie uitgevoerd over de 2 voorgaande afgesloten kalenderjaren. Dit betekent dat op een bedrijf over meerdere jaren een overtreding kan worden vastgesteld. Op de 14 selecte bedrijven die niet akkoord waren, zijn 17 overtredingen vastgesteld waarvan 16 keer het varkensrecht en 1 keer het pluimveerecht is overtreden (zie tabel 2). Op 3 varkensbedrijven was sprake van een overtreding over 2 kalenderjaren.

dierrecht	niet akkoord
Varkensrecht 2018	11
Varkensrecht 2019	5
Pluimveerecht 2019	1

Tabel 2: niet-akkoordcontroles selecte bedrijven uitgesplitst per dierrecht en kalenderjaar (peildatum 2 mei 2021)

Resultaten dagplafondcontroles dierrechten, pluimveerecht

Zoals aangegeven, zijn er 2 inspecties op pluimveebedrijven uitgevoerd in het kader van een opgelegd dagplafond. Op 1 pluimveebedrijf is vastgesteld dat er op moment van controle meer kippen werden gehouden dan het door de minister vastgestelde maximaal toegestane aantal kippen op dat moment (dagplafond).

Maatregelen

Het stelsel van dierrechten varkens en pluimvee wordt, met uitzondering van het dagplafond, strafrechtelijk gehandhaafd.

Van de in totaal 14 bedrijven die niet akkoord waren, zijn er 6 afgedaan met een schriftelijke waarschuwing en 8 met een proces-verbaal.

Bij een proces-verbaal dierrechten, dat wordt ingediend bij het Openbaar Ministerie voor de verdere afhandeling, wordt standaard een berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bijgevoegd. Bij een veroordeling kan dit voordeel worden ontnomen.

Voor het pluimveebedrijf dat niet voldeed aan het dagplafond, is een rapport van bevindingen opgemaakt voor RVO.

maatregelen selecte inspecties	aantal
Dierrechten niet akkoord, schriftelijke waarschuwing	6
Dierrechten niet akkoord, proces-verbaal	8
Totaal dierrechten niet akkoord	14

Tabel 3: maatregelen dierrechtencontroles (peildatum 2 mei 2021)

maatregelen dagplafondinspectie	aantal
Dagplafond niet akkoord, rapport van bevindingen	1
Totaal dagplafond niet akkoord	1

Tabel 4: maatregelen dagplafondinspectie (peildatum 2 mei 2021)

Conclusie

Op de risicogericht geselecteerde 23 varkensbedrijven voldeden 13 bedrijven (56%) niet aan het stelsel van dierrechten. Het geselecteerde pluimveebedrijf voldeed ook niet aan het stelsel van dierrechten. Bij de 2 uitgevoerde dagplafondcontroles op pluimveebedrijven voldeed 1 bedrijf niet aan het opgelegde dagplafond en hield meer kippen dan toegestaan.

Het naleefbeeld van deze geïnspecteerde bedrijven kan zeker niet geëxtrapoleerd worden voor de hele doelgroep, omdat er sprake is van een risicogerichte aanpak.

In 8 gevallen werd de zaak afgedaan middels een proces-verbaal dat naar het Openbaar Ministerie is verzonden en 6 bedrijven kregen een schriftelijke waarschuwing. Voor het bedrijf dat niet voldeed aan het dagplafond is een rapport van bevindingen opgemaakt dat naar RVO is verzonden.

Mede door corona zijn er minder bedrijven geïnspecteerd dan in eerste aanleg de planning was.